بسم الله الرحمن الرحیم

ابزارهای پردازش لفظ و معنی (درعلم معانی)

238 ابزار بلاغی

عنوان ابزار معنی سازی	مثال کاربردی
1. تقدیم مسند الیه بر مسند یا متعلق	
2. تقدیم مسند بر مسند الیه یا متعلق	ان فی ذالک لعبره
3. تقدیم متعلقات (مفاعیل و ...)	ایاک نعبد
4. تاخیر مسند الیه بر متعلقش	
5. تاخیر مسند بر متعلقش	
6. ذکر مسند	
7. ذکر مسند الیه	
8. ذکر متعلقات (مفاعیل و ...)	
9. حذف مسند	
10. حذف مسند الیه	
11. حذف متعلقات (مفاعیل و ...)	
12. معرفه بودن مسند الیه	
13. معرفه بودن مفعول به	
14. نکره بودن مسند الیه	
15. نکره بودن مفعول به	
16. التفات از تکلم به خطاب	
17. التفات از تکلم به غیبت	
18. التفات از خطاب به تکلم	
19. التفات از خطاب به غیبت	

20. التفات از غیبت به تکلم	
21. التفات از غیبت به خطاب	
22. قلب	
23. تعبیر به لفظ ماضی به جای مضارع	
24. تعبیر به لفظ مضارع به جای ماضی	
25. تاکید ؛ تکرار	
26. تاکید ؛ قسم	
27. تاکید ؛ إنّ	
28. تاکید ؛ إن مخففه	
29. تأکید ؛ إن وصلیه	
30. تاکید ؛ أنّ	
31. تاکید ؛ نون التاکید الثقیلة	
32. تاکید ؛ نون التوکید الخفیفة	
33. تاکید ؛ لام الابتداء	
34. تاکید ؛ اسمیه الجملة	
35. تاکید ؛ أمّا الشرطیة	
36. تاکید ؛ ضمیر الفصل	
37. تاکید ؛ ضمیر الشأن	
38. تاکید ؛ حروف التنبیه (أما ، آلا ، هاء التنبیه)	
39. تاکید ؛ حروف زائده	
40. تاکید ؛ تقدیم الفاعل معنوی	
41. تاکید ؛ قد التحقیقیّة	
42. تاکید ؛ السین	
43. تاکید ؛ سوف	
44. تاکید ؛ کانّ لتاکید التشبه	

45. تاکید ؛ لکنّ لتاکید الإستدراک	
46. تاکید ؛ لا النافیه للجنس	
47. تاکید ؛ لَن	
48. تاکید ؛ لمّا النافیه	
49. تاکید ؛ لعلّ لتوکید الترجی	
50. تاکید ؛ لیت لتوکید التمنی	
51. تاکید ؛ تکرار النفی	
52. تاکید ؛ إنّما	انما المومنون اخوه /انما انت منذر
53. ال تعریف = افاده عموم با استغراق یا ماهیت	الحمد لله
54. تاکید ؛ لام الجحد	
55. تاکید ؛ لو	
56. تاکید ؛ لولا	
57. تاکید ؛ الحال الموکّده لمضمون الجمله	
58. تاکید ؛ کلّا بمعنی حقّاً	
59. تاکید ؛ إقامة الدلیل علی المدّعی	
60. تنزیل شاک به جای منکر	
61. تنزیل شاک به جای خالی الذهن	
62. تنزیل منکر به جای شاک	
63. تنزیل منکر به جای خالی الذهن	
64. تنزیل خالی الذهن به جای شاک	
65. تنزیل خالی الذهن به جای منکر	

	66. مبالغه (خود 12 روش دارد)[1]
	67. نوع جمله ؛ اسمیه = ثبوت
	68. نوع جمله ؛ فعلیه = حدوث
	69. قرائن ؛ حالیه (موارد بسیاری است)
	70. قرائن لفظیه (موارد بسیاری است)
	71. انتخاب نوع کلمه ؛ فعل امر
	72. انتخاب نوع کلمه ؛ اسم فعل
	73. جمله خبریه بجای انشائیه و بالعکس
	74. التماس و خواهش
	75. انشاء طلبی ؛ امر
	76. انشاء طلبی ؛ نداء
	77. انشاء طلبی ؛ نهی
	78. انشاء طلبی ؛ استفهام مجازی (8 مدل)
	79. انشاء طلبی ؛ استفهام حقیقی

[1]
1. فعل تعجب
2. افعل تفضیل
3. ادات تاکید حریف مشبهه بفعل
4. تقدیم ما حقه التاخیر
5. ما نکره
6. مقایسه و ترجیح
7. بزرگنمایی
8. قصر
9. تکرار اسناد جمله اسمیه
10. وارونه سخن گفتن : نفی از مخاطب که می خواهد کاری بکند او را سر لج بیاورد بگویی این کا رو نکن در حالیکه منظور این کار رو بکن است
11. قسم
12. بی نظیر جلوه دادن جمله یا پیام
    a. جمله ای میخام بگم که کمتر مثل آن شنیده اید
    b. اگر همین یک جمله را داشته باشید کل منبر یا درس را فراگرفته اید

80. انشاء طلبی ؛ تمنی	
81. انشاء طلبی ؛ ترجی	
82. انشاء غیر طلبی ؛ عقود و ایقاعات	
83. انشاء غیر طلبی ؛ تعجب	
84. انشاء غیر طلبی ؛ مدح	
85. انشاء غیر طلبی ؛ ذم	
86. انشاء غیر طلبی ؛ قسم	
87. تهدید ؛ وعید	
88. تهدید ؛ تهویل	
89. تشویق و ترغیب	
90. تنبیه	
91. مدح	
92. ذم	
93. ایجاز به حذف	
94. ایجاز به قصر	
95. مساوات	
96. قصر ؛ إنّما	
97. قصر ؛ تقدیم ما حقه التأخیر	
98. قصر ؛ نفی و إلّا	
99. قصر ؛ عطف به لا	
100. قصر ؛ عطف به بل	
101. قصر ؛ عطف به لکن	
102. فصل ؛ کمال اتصال	
103. فصل ؛ کمال انقطاع	
104. فصل ؛ شبه کمال اتصال	
105. فصل ؛ شبه کمال انقطاع	
106. فصل ؛ توسط بین انقطاع	

107. وصل	
108. آوردن ضمیربجای ظاهر	
109. آوردن ظاهر به جای ضمیر	
110. اختیار معارف ششگانه در جایگاه خود	
111. اختیار معارف ششگانه بجای دیگری ضمیر به جای اضافه	
112. ضمیر به جای علم	
113. ضمیر به جای موصول	
114. ضمیر به جای ذو الام	
115. ضمیر به جای اشاره	
116. اضافه به جای ضمیر	
117. اضافه به جای علم	
118. اضافه به جای موصول	
119. اضافه به جای ذو الام	
120. اضافه به جای اشاره	
121. علم به جای ضمیر	
122. علم به جای اضافه	
123. علم به جای موصول	
124. علم به جای ذوالام	
125. علم به جای اشاره	
126. موصول به جای ضمیر	
127. موصول به جای اضافه	
128. موصول به جای علم	
129. موصول به جای ذوالام	
130. موصول به جای اشاره	
131. ذوالام به جای ضمیر	
132. ذوالام به جای اضافه	

133. ذوالام به جای علم	
134. ذوالام به جای موصول	
135. ذوالام به جای اشاره	
136. اشاره به جای ضمیر	
137. اشاره به جای اضافه	
138. اشاره به جای موصول	
139. اشاره به جای علم	
140. اشاره به جای ذوالام	
141. اطلاق	
142. تقیید به مفاعیل خمسه	
143. تقیید به نفی	
144. تقیید به شرط	
145. تقیید به ناسخ (...)	
146. تقیید به نعت	
147. تقیید به تأکید	
148. تقیید به بدل	
149. تقیید به عطف	
150. تقیید به عطف بیان	
151. تقیید به نسق	
152. تقیید به ضمیر فصل	
153. ابهام	
154. استهزاء و تهکم	
155. اهانت تحقیر	
156. توبیخ	
157. امتنان (منت گذاشتن)	
158. تخییر (روش غیر مستقیم)	
159. تحسّر	
160. ناامید کردن	

161. بیان کراهت	
162. انکار	
163. استبعاد	
164. تعظیم و تفخیم	
165. استبطاء	
166. تغلیب	
167. أسلوب حکیم (تلقی مخاطب بغیر ما یترقبه)	
168. إطناب ؛ توشیع	
169. إطناب ؛ تکریر	
170. إطناب ؛ ذکر خاص بعد عام	
171. إطناب ؛ ذکر عام بعد از خاص	
172. إطناب ؛ توضیح بعد از ابهام	
173. إطناب ؛ اعتراض	
174. إطناب ؛ إیغال	
175. إطناب ؛ تذییل	
176. إطناب ؛ احتراس	
177. إطناب ؛ تتمیم	
178. اضراب	
179. ایهام	
180. تخییر (بیان غیرمستقیم)	
181. تجاهل	
182. تنزیل عالم را بمنزله جاهل و بالعکس	

نکته: گاهی برخی ابزارها، میتواند ابزار و غرض باشد.[2]

[2] تدوینگر: صبری

ابزارهای علم بیان

1. تشبیه	
2. مجاز	
3. استعاره	
4. کنایه	

ابزارهای علم بدیع

في المحسنات المعنوية

1. التورية
2. الاستخدام
3. الاستطراد
4. الافتنان
5. الطباق
6. المقابلة
7. مراعاة النظير
8. الإرصاد
9. الإدماج
10. المذهب الكلامي
11. حسن التعليل
12. التجريد
13. المشاكلة
14. المزاوجة
15. الطي و النشر
16. الجمع التفريق
17. التقسيم
18. الجمع مع التفريق
19. الجمع مع التقسيم

47.المواربة

48.ائتلاف اللفظ مع اللفظ

49.التسميط

50.الانسجام أو السهولة

51.الاكتفاء

52.التطريز